

GÄVLE TINGSRÄTT

DOM
2018-06-11
Meddelad i
Gävle

Mål nr
T 240-16

PARTER

Kärande

DHR, 802000-6352
Box 43
123 21 Farsta

Ombud: Jur.kand. Charlotta Lagnander
Juridikcoachen Lagborg AB
Box 975
801 33 Gävle

Svarande

Region Gävleborg, 232100-0198
Box 125
826 23 Söderhamn

Ombud: Stéphanie Forsmark
Region Gävleborg
801 88 Gävle

DOMSLUT

- a. Med bifall till käromålet förpliktar tingsrätten Region Gävleborg att till Lars-Göran Wadén genast betala 16 000 kr, varav 8 000 kr avser ersättning för upprättelse samt resterande 8 000 kr avser preventionspåslag.

 - b. Tingsrätten förpliktar Region Gävleborg att ersätta DHR för rättegångskostnader med 32 205 kr, varav mervärdesskatt 6 441 kr, jämte ränta å beloppen enligt 6 § räntelagen från dagen för dom till dess full betalning sker.
-

Dok.Id 330005

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1194 801 36 Gävle	Lantmäterigatan 4	026-17 67 00 E-post: gavle.tingsratt@dom.se www.gavletingsratt.domstol.se	026-17 67 50	måndag – fredag 09:00–16:00

YRKANDEN M.M.

DHR har yrkat förpliktande för Region Gävleborg (Regionen) att jämlikt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen (2008:567) genast till betala diskrimineringsersättning med 100 000 kr till Lars-Göran Wadén, varav 20 000 kr avser ersättning för upprättelse och 80 000 kr avser preventionspåslag.

Vidare har DHR jämlikt 6 kap 7 § diskrimineringslagen (2008:567) yrkat att – för den händelse DHR skulle bedömas vara förlorande part i målet – vardera part ska bära sina egna rättegångskostnader, eftersom DHR hävdar att det har varit skäligen motiverat att få tvisten prövad i domstol.

Regionen har – som talan slutgiltigt formulerats – bestridit samtliga yrkanden och har inte kunnat vitsorda något yrkat belopp som skäligt i och för sig.

BAKGRUND**Ostridigt**

Ostridigt i målet är att Lars-Göran Wadén, som är funktionsnedsatt och nyttjar rullstol, den 2 januari 2015 – i syfte att åka med Regionens upphandlande bussförbindelse med linjenummer 49 mellan Gävle och Österfärnebo i syfte att besöka sin bror – inte kunde följa med bussen.

Region Gävleborg är regional kollektivtrafikmyndighet i Gävleborgs län och ansvarar för länets kollektivtrafik. X-trafik är en förvaltning inom Region Gävleborg. X-trafik utvecklar och upphandlar kollektivtrafiken i Gävleborgs län. X-trafik samordnar upphandling och utförande av trafik.

Utveckling av respektive parts talanDHR

Den 2 januari 2015 utsattes Lars-Göran Wadén för förbjuden diskriminering när han inte kunde resa med buss nr 49. Region Gävleborg har gjort sig skyldig till en förbjuden diskriminering eftersom Lars-Göran Wadén inte kunde resa med bussen p.g.a. bristande tillgänglighet. Region Gävleborg har brutit mot diskrimineringsförbudet och är skyldig att betala diskrimineringsersättning till Lars- Göran Wadén (se bl.a. 1 kap. 4 § 3 p, 2 kap 12 § och 5 kap 1 § diskrimineringslagen).

Trots att samtliga bussar ska vara tillgängliga för personer med funktionshinder hade Lars-Göran Wadén inte möjlighet att komma ombord på bussen vid det aktuella tillfället. Den aktuella bussen var utrustad med trapplift men busschauffören hade inte utbildning för dess hantering varför trappliften inte kunde användas. Det fick till följd att bussen inte var tillgänglig för rullstolsburna.

Den rullstolsgaranti som svaranden hänvisat till har inte tillämpats i aktuellt fall. Lars-Göran Wadén hade inte kännedom om garantin, busschauffören informerade inte om garantin och det fanns ingen information om garantin i bussen eller på busshållplatsen. X-trafik är en stor verksamhet med ekonomiska möjligheter att tillgodose behovet av åtgärder för att säkerhetsställa att funktionshindrade kommer i en jämförbar situation som personer utan funktionshinder. Möjligheten för en rullstolsburen att använda buss eller annat transportmedel måste alltid finnas.

Med anledning av att svaranden brustit i tillgänglighet genom att inte använda tillgängliga fordon har Lars-Göran Wadén inte kunnat ta sig ombord och färdas med bussen. Lars-Göran Wadén har därmed blivit utsatt för otillåten diskriminering.

Enligt 1 kap. 4 § 3 p diskrimineringslagen föreligger otillåten diskriminering vid bristande tillgänglighet. Bristande tillgänglighet föreligger när en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att en person med funktionsnedsättning ska

komma i en jämförbar situation som personer utan denna funktionsnedsättning. Att personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet bör ha möjligheter att resa med buss som är jämförbara med andra medborgare framgår också av EU-förordningen (EU 181/2011) om passagerares rättigheter vid busstransport. Där anges bl.a. följande: (7). Persontrafik med buss bör gagna allmänheten. Personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet, oavsett om orsaken utgörs av funktionsnedsättning, ålder eller andra faktorer, bör därför ha möjlighet att resa med buss som är jämförbara med andra medborgares. Personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet har samma rättigheter som andra medborgare med avseende på fri rörlighet, valfrihet och ickediskriminering.”

- Lars-Göran Wadén har diskriminerats jämlikt 1 kap. 4 § 3 p. diskrimineringslagen (2008:567)
- Regionen är skyldig att betala upprättelseersättning och preventionspåslag enligt 5 kap 1 § diskrimineringslagen (2008:567)

Regionen

Region Gävleborg har uppfyllt kraven på tillgänglighet genom följande åtgärder. Samtliga bussar är utrustade med ramp eller lift. Majoriteten av bussarna är av låggolvstyp vilket innebär att de har lågt insteg vid fram- och mittdörr. De turer som körs av bussar som saknar lågt insteg finns utmärkta i X-trafiks reseplanerare och information om vilka bussar som saknar lågt insteg kan också fås av trafikupplysningen. Föraren ska vara behjälplig med ramp eller lift beroende på buss typ. Alla bussar har särskilda platser för personer med rörelsenedsättning. Vid rullstolsplatsen invändigt och utvändigt vid mittdörren finns särskilda blå knappar som kan användas för att göra föraren uppmärksam på att en resenär med hjälpmedel eller barnvagn behöver kliva på eller av.

Det finns också en rullstolsgaranti som innebär att den som inte kan resa med den buss som planerats, på grund av platsbrist, skadad ramp/hiss eller liknande har möjlighet att få hjälp med taxi via serviceresor. För det fall att föraren inte kunnat manövrera liften,

att liften varit trasig eller att Lars-Göran Wadén inte fått information om serviceresor, får detta betraktas som en engångsföreteelse. Händelsen har av Lars-Göran Wadén anmälts till Diskrimineringsombudsmannen som inte har gjort bedömningen att diskriminering har skett. Av yttrandet från Diskrimineringsombudsmannen framgår endast att Lars-Göran Wadén kan ha utsatts för diskriminering. Ärendet hos Diskrimineringsombudsmannen har avslutats utan åtgärd.

- Lars-Göran Wadén har inte diskriminerats jämlikt 1 kap. 4 § 3 p. diskrimineringslagen (2008:567),
- Regionen är inte skyldig att betala upprättelseersättning och preventionspåslag enligt 5 kap 1 § diskrimineringslagen (2008:567),
- Hissanordningen på bussen var ur funktion eftersom det – bokstavligt menat – kommit grus i maskineriet och att situationen var en olycklig tillfällig omständighet som Regionen inte kan lastas för,
- Busschauffören är utbildad i handhavande av hissen,
- Bussarnas hissanordningar erhåller service regelbundet,
- Lars-Göran Wadén har inte missgynnats eftersom Regionen har ”rullstolsgaranti”, dvs. information om en garanti att funktionsnedsatta kan utnyttja taxi för den händelse som nu inträffade,
- nästa buss med fungerande mottaglighet för Lars-Göran Wadén gick endast två timmar senare.

Bevisning

På DHR:s begäran har Lars-Göran Wadén hörts under sanningsförsäkran, åberopats och upptagits en ljudinspelning inklusive en utskrift av dialogen från aktuell händelse, Diskrimineringsombudsmannens yttrande i målet till styrkande av att diskrimineringsombudsmannen gjort bedömningen att diskriminering på grund av bristande tillgänglighet skett, protokoll från diskrimineringsombudsmannen från samtal med Lars-Göran Wadén, svar från X-trafik på diskrimineringsombudsmannens frågor bestående av utdrag från Region Gävleborgs och X-trafiks hemsida.

På Regionens begäran har tingsrätten tagit del av Diskrimineringsombudsmannens yttrande i målet, svar från X-trafik på diskrimineringsombudsmannens frågor samt avtal med Klövsjö Rätan Trafik AB och avtal med VS Perssons bussar AB.

DOMSKÄL

1. Av förhöret under sanningsförsäkran med Lars-Göran Wadén och den vid händelsen upptagna ljudinspelningen framgår inte annat än att DHR visat omständighet som ger anledning anta att Lars-Göran Wadén blivit diskriminerad, närmare bristande tillgänglighet, så som den är definierad i 1 kap 4 § p. 3 diskrimineringslagen (2008:567).
2. Vid sådant förhållande som anförts under p.1 är det Regionen som ska visa att diskriminering inte skett, 6 kap. 3 § diskrimineringslagen (2008:567).
3. Av ljudinspelningen framgår inte annat än att chauffören saknade utbildning för den aktuella hissen. Det förhållandet innebär bristande tillgänglighet för Lars-Göran Wadén eftersom han vid tillfället var beroende av en utbildad chaufför. Att chauffören – vilket ljudinspelning också utvisar – var välvilligt inställd och erbjöd att bära Lars-Göran Wadén in och av bussen föranleder inte tingsrätten annan bedömning, eftersom vare sig Lars-Göran Wadén eller annan funktionsnedsatt ska behöva utsättas för en gärning som skulle kunna tolkas som förnedrande samtidigt som – i detta fall – det skulle kunna innebära allvarliga risker för Lars-Göran Wadén.
4. Av ljudinspelning hörs att Lars-Göran Wadén nämder något om ”det står på hemsidan att man kan ringa nå nummer och få assistans”, med klar antydning om resegaranti/rullstolsgaranti/servicegaranti för den händelse att resan inte kan genomföras med i detta fall bussen. Inte heller då vidtar chauffören några som helst åtgärder för att säkerställa att Lars-Göran Wadén erhåller den ersättningsresa för den förlorade resan med bussen; närmast ostridigt i målet en taxiresa i huvudsak betald av

annan än Lars-Göran Wadén. Enligt tingsrättens bedömning kan det rimligen inte ankomma på den funktionsnedsatte att vidta nödvändiga kontakter med taxibolag eller motsvarande för att tjänsteutövaren ska fullfölja sina garantiåtaganden; det enda rimliga förfarandesättet är att det är den chaufför eller motsvarande som påstår att kunden inte kan erhålla utlovad tjänst som också bäst kan initiera och intyga för taxibolaget vem och varför resan ska betalas av annan än kunden. Som ytterligare belysa det orimliga i Regionens förhållningssätt är att annan ordning skulle innebära att även dövstumma är hänvisade till ”information på nätet”. Det är i målet ostridigt att Lars-Göran Wadén sökte resa den 2 januari 2015 då det rådde vinterförhållanden och att Lars-Göran Wadén var beroende av rullstol. Sammanfattningsvis bedömer tingsrätten att Regionen även genom att inte ta initiativ till, kontakta taxibolag och på annat sätt säkerställa utlovad garantiresa brustit i tillgänglighet för Lars-Göran Wadén.

5. Sammanfattningsvis har regionen inte förmått styrka att diskriminering av Lars-Göran Wadén inte skett.

6. Regionen har sålunda brustit i tillgänglighet för Lars-Göran Wadén i två avseenden. Vid sådant förhållande ska Regionen förpliktas att till Lars-Göran Wadén betala diskrimineringsersättning.

7. Regionen har inte kunnat vitsorda något belopp som skäligt i och för sig. Vad gäller storleken på ersättningen gör tingsrätten följande bedömningar.

8¹. Diskrimineringsersättningen är tänkt som en påföljd av ett eget slag. Den avses fylla en dubbel funktion genom att den ska ersätta den kränkning som överträdelsen innebär och samtidigt avskräcka från diskriminering. Enligt förarbetena ska ersättningen generellt ligga på en betydligt högre nivå än den som enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen tillämpas för kränkingsersättning på grund av brott. (Prop. 2007/08:95 s. 390 ff.)

¹ pp 8 ff; se NJA 2014 s. 499 I

9. En utgångspunkt vid bestämmandet av ersättningen bör enligt förarbetena vara allvaret i överträdelsen, varvid överträdelsens art och omfattning ska beaktas. En överträdelse är allvarligare om den får mer ingripande konsekvenser för den drabbade, t.ex. om den diskriminerade förlorar arbete, bostad eller möjlighet till utbildning. Det är försvårande om överträdelsen har tagit ett skändligt uttryck eller har skett offentligt. Även avsikten hos den som har diskriminerat kan beaktas; typiskt sett är det försvårande att kränkningen har åsyftats. I det enskilda fallet ska en sammanvägning göras av de olika faktorerna. (a. prop. s. 398 f. och 553 f.)

10. Diskrimineringsersättningen ska alltså i varje enskilt fall bestämmas så att den utgör en rimlig kompensation till den drabbade – utifrån allvaret i överträdelsen – och dessutom bidrar till att på ett effektivt sätt motverka förekomsten av diskriminering i samhället. Diskrimineringsersättningen rymmer därmed två olika komponenter.

11. När det gäller att bestämma en rimlig kompensation för det lidande som kränkningen har fört med sig finns det anledning att hämta ledning från den allmänna skadeståndsrätten. Men när det handlar om den ytterligare ersättning som ska tillgodose preventionssyftet gör sig andra överväganden gällande; i det hänseendet skiljer sig diskrimineringsersättningen från skadeståndspåföljden.

12. I det följande kommer att talas om upprättelseersättning och preventionspåslag för att uttrycka de två komponenter som tillsammans utgör diskrimineringsersättningen. Eftersom upprättelseersättningen ska bestämmas med ledning av den allmänna skadeståndsrätten, så kommer först att beröras vad som gäller i det hänseendet.

13. Ersättning för ideell skada ska betalas vid rättighetskränkningar av olika slag. Exempelvis är ett brottsoffer berättigat till kränkingsersättning enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen, om han eller hon har varit utsatt för en allvarlig kränkning. Vidare kan med stöd av artikel 13 i Europakonventionen ideell ersättning utgå som ett kompensatoriskt rättsmedel, när en konventionsbestämmelse har åsidosatts. Många andra exempel finns.

14. Principiellt sett utgör den ideella ersättningen en särskild form av skadestånd. En sådan ersättning ska på samma sätt som skadestånd för andra skador ställa den skadelidande i samma läge som han eller hon skulle ha varit, om den skadegörande handlingen (kränkningen) inte hade inträffat (jfr NJA 2012 s. 211 I p. 20). Tanken är att ersättningen ska vara ägnad att ge den kränkte en adekvat känsla av upprättelse (jfr NJA 2013 s. 1046 p. 2).

15. Oberoende av vad för slags kränkning det rör sig om uppkommer i fråga om ideell ersättning en och samma fundamentala svårighet, nämligen att bestämma hur stor ersättningen ska vara för en skada som inte låter sig värderas i pengar eftersom den är ideell. En given utgångspunkt är att ersättningen ska stå i proportion till skadan, dvs. kränkningens allvar. Men ersättningens storlek i det enskilda fallet kan inte bestämmas genom enbart en värdering av kränkningens allvar; den värderingen måste relateras till vissa ersättningsnivåer.

16. Svensk rätt har en jämförelsevis återhållsam syn när det gäller storleken på ideell ersättning. När sådant skadestånd utgår för t.ex. olaga hot bestäms ersättningen till som lägst 5 000 kr vid verbalt hot och till normalt 10 000 kr vid allvarligare hot, exempelvis om gärningsmannen har hotat med livsfarligt vapen. För ofredande bestäms ersättningen ofta till 5 000 kr eller, vid t.ex. förföljelse, till 10 000 kr. Högre ersättningsbelopp förekommer vid mer allvarliga gärningar. Ersättningen vid våldtäkt är således ofta 100 000 kr. Det kan tilläggas att kravet i 2 kap. 3 § skadeståndslagen på att det ska röra sig om en allvarlig kränkning för att ersättning ska utgå snarast är att se som en tröskelregel; det kravet säger inget om ersättningens storlek för det fall rätt till ersättning föreligger.

17. Bilden är emellertid inte entydig. I rättspraxis framträder visserligen en strävan att harmonisera ersättningsnivåerna för olika typer av likartade kränkningar (jfr NJA 2012 s. 211 I p. 18 beträffande kompensation för överträdelser av Europakonventionen). Men vid åsidosättande av åtminstone vissa konventionsrättigheter bestäms ideell

ersättning till belopp, som får ersättningsnivåerna enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen att framstå som låga. De något högre ersättningsnivåerna för sådana kränkningar förklaras delvis av den hänsyn som har tagits till Europadomstolens praxis. I detta sammanhang finns det också anledning att notera de högre ersättningsnivåer som förekommer på arbetsrättens område.

18. En kränkings allvar bestäms i regel objektiverat efter förhållandena i det enskilda fallet. Det avgörande är främst inte vad den enskilde faktiskt har känt utan vad en person i motsvarande belägenhet typiskt sett har haft anledning att uppleva. Hur olika kränkningars allvar ska bedömas i förhållande till varandra beror med den utgångspunkten på de värderingar som råder i samhället.

19. Diskriminering är ett slags kränkning som till sin art liknar åtminstone vissa sådana kränkingsfall som berättigar till ersättning enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen. En naturlig utgångspunkt när det gäller att i det enskilda fallet bestämma vad som är en rimlig kompensation till den enskilde är därför att söka ledning i de principer som gäller för kränkingsersättning. Det betyder att diskrimineringens allvar sett ur den kränktes perspektiv i princip ska bestämmas efter en objektiverad bedömning (jfr NJA 2008 s. 915).

20. Inom de ramar som för likartade fall gäller beträffande ideell ersättning i allmänhet ska fastställas ett belopp, som bedöms ge erforderlig upprättelse för diskrimineringen (upprättelseersättning). Det rör sig här om att bestämma ett ideellt skadestånd i mer traditionell mening, låt vara att diskriminering typiskt sett utgör ett sådant intrång i den enskildes integritet att kraven på upprättelse är betydande. Det finns också anledning att beakta att kränkingsersättningar enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen, som har framhållits i det föregående, många gånger framstår som låga. Det saknas skäl för motsvarande återhållsamhet i fråga om upprättelseersättning på grund av diskriminering.

21. På motsvarande sätt som vid kränkning av andra rättigheter bestäms allvaret av diskrimineringen efter främst de negativa känslor av förnedring, ringaktande, utsatthet eller liknande som kränkningen – i betraktande av dess orsak, art, omfattning och verkningar och med beaktande av omständigheterna runt denna – typiskt sett är ägnad att framkalla (jfr NJA 2013 s. 842 p. 58). I förarbetena framhålls det också att en överträdelse är allvarligare om den diskriminerade förlorar arbete, bostad eller möjlighet till utbildning. Uttalandet får anses ta sikte på de negativa känslor som verkningar av det slaget är ägnade att föra med sig.

22. Den helhetsbedömning som ska ligga till grund för bestämningen av diskrimineringens allvar föranleder att det ofta är motiverat att se det skadegörande handlandet som ett i tiden utsträckt förlopp som ska värderas sammantaget. Det kan få betydelse i olika hänseenden. Således kan en serie enskilda diskriminerande handlingar inte sällan bedömas som en överträdelse, låt vara att den tid som handlandet har pågått naturligtvis har betydelse för bedömningen av kränkningens allvar. Vidare kan förhållanden som vid sak- eller personskada närmast skulle få jämningsrelevans inverka direkt på ersättnings storlek genom att de tillmäts betydelse för bestämningen av diskrimineringens allvar. Ett exempel är att medvällande föreligger på den diskriminerades sida genom att han eller hon på ett klandervärt sätt har provocerat fram kränkningen.

23. I anslutning till det anförda kan det finnas anledning att framhålla att vissa omständigheter som i förarbetena har angetts kunna ha betydelse i jämningshänseende snarare bör beaktas redan vid bestämmandet av kränkningens allvar. Ett exempel på en sådan omständighet är att gärningsmannen i direkt anslutning till diskrimineringsgärningen ber om ursäkt för denna. Om ursäkten framstår som uppriktig bör den således kunna beaktas vid allvarlighetsbedömningen. Efterföljande förhållanden – såsom en senare ursäkt eller åtgärder för att förhindra upprepningar – får närmast sin betydelse när det gäller preventionspåslaget.

22. Eftersom diskrimineringsersättning ska utgå med avsevärt högre belopp än vad som gäller för ideell ersättning avseende kränkningar enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen måste utöver upprättelseersättningen utgå viss ytterligare ersättning (preventionspåslag). Bestämningen av diskrimineringsersättning rymmer således i den delen överväganden som avviker från allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Preventionspåslaget har i stället karaktär av ett slags straff.

23. I förarbetena motiveras preventionspåslaget med diskrimineringsersättningens preventiva verkan. Den högre ersättningsnivån tydliggör det kraftfulla avståndstagande som samhället visar mot diskriminerande handlingar av det slag som diskrimineringslagen tar sikte på. Uttalandena kan emellertid ge intryck av att preventionssyftet ska tillmätas betydelse också för påslagets storlek i det enskilda fallet. De bedömningar som en domstol skulle kunna göra i det hänseendet blir dock med nödvändighet så osäkra och kommer att vila på så svag grund att de inte svarar mot kraven på normstyrd rättstillämpning. Det finns i stället anledning att ta fasta på det förhållandet att andra bedömningsfaktorer som nämns i förarbetena närmast tar sikte på framför allt det klander som diskrimineringen bör föranleda (jfr straffvärde enligt 29 kap. 1 § andra stycket BrB).

24. Eftersom straffskadestånd inte har hävd i svensk rättstradition och saknar motsvarighet vid andra slags kränkningar, bör inte preventionspåslaget bli så stort att upprättelseersättningen framstår som oväsentlig. En riktpunkt bör vara att preventionspåslaget ska vara lika stort som upprättelseersättningen. Genom en sådan riktpunkt kommer diskrimineringsersättningen i normalfallet att vara betydligt högre än ersättningen för andra likvärdiga kränkningar utan att kontakten med den allmänna ersättningsnivån inom skadeståndsrätten går förlorad. Kopplingen till upprättelseersättningen medför att diskrimineringens allvar får betydelse även för preventionspåslagets storlek, vilket ligger i linje med att kränkningens allvar är det viktigaste momentet vid bestämmandet av det mått av klander som diskrimineringen bör föranleda.

25. Särskilda förhållanden bör kunna påverka klanderbedömningen och därmed föranleda en justering av preventionspåslaget, såväl uppåt som nedåt. Eftersom sådana omständigheter som har betydelse för bedömningen av diskrimineringens allvar inverkar indirekt på preventionspåslaget med utgångspunkten att detta ska vara lika stort som upprättelseersättningen, rör det sig främst om andra förhållanden av betydelse för det klander som det finns fog för. Det kan handla om sådana förhållanden på gärningsmannens sida, som inte har varit synbara för den diskriminerade och därför inte har varit ägnade att kränka denne. Vidare kan det röra sig om omständigheter som ligger i tiden efter diskrimineringsgärningens fullbordan. Vad som bör beaktas kan i viss mån hänga samman med vilket diskrimineringsförbud som har överträtts.

26. Utrymmet för en uppjustering av preventionspåslaget bör vara förhållandevis stort och kunna sträcka sig upp till en fördubbling, eller ännu mer för de mest graverande fallen. Ett förhållande som bör kunna föranleda en uppjustering är att gärningsmannen, eller någon som denne har velat gynna, har haft en fördel förbunden med diskrimineringen. Ett annat är att det rör sig om ett återkommande handlingsmönster. Även det förhållandet att det har funnits skäl att förvänta sig särskilt långtgående omsorg av den som innehar en viss befattning kan motivera en höjning av preventionspåslaget. Vidare kan storleken på och arten av den ifrågavarande verksamheten motivera ett speciellt ansvar för att diskriminering förebyggs. Om ett sådant ansvar inte möts kan det förtjäna särskilt klander och därmed föranleda ett förhöjt preventionspåslag.

27. I betraktande av att diskrimineringsersättningen generellt ska ligga på en högre nivå än vad som på skadeståndsrättsliga grunder krävs för en adekvat upprättelse, så bör däremot en justering nedåt förekomma endast mera undantagsvis. En diskriminering som är att hänföra till tanklöshet eller förbiseende kan dock motivera en viss sänkning. Även andra mildrande omständigheter bör kunna tänkas. Åtgärder för att ställa till rätta diskrimineringens skadeverkningar kan i vissa fall tillmätas betydelse, åtminstone så till vida att det bör kunna utgöra skäl för att avstå från en höjning av påslaget, t.ex. när den ifrågavarande verksamhetens art och omfattning är

sådan att den motiverar ett speciellt ansvar för att diskriminering förebyggs och därmed utgör ett argument för höjt påslag.

Bedömningen i detta fall

28. Chauffören har varit välvilligt inställd och efter bästa vilja försökt komma på alternativ och också i bästa vilja presenterat ett missriktat förslag, ”bära Lars-Göran Wadén in och ur bussen”. Några hårda ord har inte utväxlats mellan chauffören och Lars-Göran Wadén.

29. Den uteblivna resan till sin bror har inte för Lars-Göran Wadén inneburit någon allvarligare förlust eller risk för allvarligare förluster som t.ex. förlorat viktigare möte eller förlust av arbete eller andra mer allvarliga konsekvenser.

30. Ostridigt i målet gick det en fungerande transport 2 timmar senare.

31. Inte något tyder på någon mer utstuderat ovilja, njugghet eller obstruktion hos Regionens att i allmänhet vara funktionsnedsatta mindre tillmötesgående; tvärtom visar Regionens policys snarare att man tar de funktionsnedsattas situation i flera avseende på allvar; som t.ex. resegarantin. Även Lars-Göran Wadén har uppgivit att han är frekvent nyttjare av Regionens tjänster och att det normalt fungerar bra.

32. Diskrimineringen har skett på ett sätt och i ett sammanhang som måste bedömas som inte av någon allvarligare händelse inom ramen för vad som ändå bedöms som en diskriminering.

46. Det finns mot bakgrund av vad som anförts inga allvarligare omständigheter som stärker allvaret till händelsen.

47. Lars-Göran Wadén har inte gett uttryck för att han i mer allvarlig mening ansett att han kränkts av händelsen.

48. Storleken på den ersättning som Regionen bör betala såsom upprättelse för den kränkning som Lars-Göran Wadén har utsatts för bör vid en samlad bedömning bestämmas till skäliga 8 000 kr.

49. När det gäller preventionspåslagen är utgångspunkten att ett sådant ska svara mot upprättelseersättningen.

50. Regionen ansvarar för trafiken som det med hänsyn till dess storlek och inriktning finns anledning att ställa stora krav på. Mot det ska dock vägas att omständigheterna kring händelsen snarare får bedömas som olyckliga omständigheter snarare än något från Regionen utslag av systematiskt undandragande av funktionsnedsattas behov. Inte något utvisar annat än att Regionen bedöms ha ett seriöst förhållningssätt till de funktionsnedsattas behov. Sammantaget finns det inte tillräckliga skäl för förhöjt preventionspåslag.

Den ersättning Regionen ska betala till Lars-Göran Wadén ska därför bestämmas till (8 000 kr + 8 000 kr) 16 000 kr.

Vid denna utgång i själva saken bedömer tingsrätten Regionen som förlorande part och ska därför förpliktas betala DHR:s rättegångskostnader. Vid bedömningen i fördelningen av rättegångskostnaderna har tvisten enligt tingsrättens bedömning i princip uteslutande rört frågor om rätt part samt frågan om diskriminering eller inte, men endast i princip inte alls storleken på ersättningsnivåer, som ju helt överlämnats till tingsrättens bedömning. Vid sådant förhållande bortser tingsrätten, vid bedömningen av fördelningen av rättegångskostnaderna, från att DHR endast erhållit bifall till 16 % av yrkat belopp.

Om storleken på yrkad ersättning för rättegångskostnader råder inte tvist. Av det anförda följer att regionen ska ersätta DHR med yrkat belopp.

Anvisning för överklagande, se bilaga (Dv 401)

Överklagande senast den 2 juli 2018 ställs till Hovrätten för Nedre Norrland men inges till tingsrätten.

Mikael Hammarstrand

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.